Ч. 256 (13.204). Львів, пятниця 18. листопада 1932. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польща між заходом і сходом.

З ЦИКЛЮ ДИСКУСІЇ ПРО ПОМОРСЬКИЙ КОРИДОР, ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ І ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

(Доба націоналізмів. — Англія і західні та східні польські кордони. — Від більшовицької до німецької небезпеки. — „За пограбовані німецькі землі").

I.

Відомий і шанований економіст, проф. В. Зомбарт виголосив перед двома тижнями у Відні реферат про господарське лихоліття, у якому сказав між іншим приблизно ось-що: господарство не буде займати вже того місця, яке займало перед війною. У загальній культурі воно було перше. Цей період уже не поверне. **Міродатними будуть політичні інтереси,** економічний момент відчуватимуть як перешкоду...

Цими словами зазначив прелеґент замітний факт, що живемо в добі розбурханих національних афектів, які в основу своїх ділань не все ставлять господарську калькуляцію. І цій добі признає він — напевно з важким серцем — будучність.

Коли вдумаємось у те, як тепер укладаються взаємини поміж народами світу, коли приглянемось розяреним до білої горячки сучасним націоналізмам, що теж у ділянці господарській закріпили міцно свої позиції — то годі не признати деякої імовірности таким перспективам, де **національна нетерпимість буде домінантою життя** всупереч навіть здоровим глуздам і вимогам жолудка.

Щоби не вираховувати за багато — згадаймо останні події. Ось **Ірляндія почала з англійцями митну війну,** яка в наслідках крім матеріяльної шкоди ледви чи принесе яку користь громадянам вільної ірляндської республики. А ось **хорвати хочуть відірвати свою батьківщину від Югославії** і створити федерацію разом з Австрією, з тим безвиглядним банкротом, з тим невдячним плодом Версалю, з Віднем без запілля і без моря. Про це голосно заявив б. мін. загр. справ Трумбіч на сторінках „Менчестер Гардіян-у", за що посадила його в тюрму білгородська влада.

На доказ, що живемо в добі ультра-націоналізмів можнаб навести примірів чимало. Та ми хочемо спинитись дещо на одному відтинку, **на відносинах польсько-німецьких.**

II.

Те, що сказав на сторінках англійської газети „Дейлі Мейль" пресовий потентат льорд Ротемір — це потверджує ще раз не тільки популярність ревізії польсько-німецьких кордонів у світі і то в користь німців. Це потверджує теж ще раз висловлену нами думку, що — якщо прийшлоб до яких-небудь коректур західної польської границі, то це відбулось би нашим коштом. Льорд Ротемір не сягає вправді — так як інші до Одеси і на правобережну Україну, але за втрату коридору обіцює полякам вільне — на правах Ганзи — місто Гдиню і **загарантування великодержавами польської границі на сході.** Коли це з одної сторони є ствердженням факту, що в англійській опінії українсько-польський спір залишив погляд про пливкість відносин на сході польської держави, що ті відносини ще не стабілізовані, то з другої сторони вказує знов на те, що **німецькі концепції,** про які ми вже кілька разів писали, а яких змістом є коштом українського народу винагородити поляків за втрати на Поморю і на Шлеську, **находять послух теж в Англії.** Все те змушує нас до настороження нашої уваги і до стеження за розвитком німецько-польського конфлікту*).

III.

Відносини за останній час сильно змінились. Ще недавно французький військовий письменник ген. Cuastrex писав, що в найближчій війні ключі до побіди находитимуться на Чорному Морі і в Бесарабії. Більшовики — мовляв — кинули клич, що Чорне Море мусить бути червоним. І Cuastrex передбачував уже близьку появу коаліційної фльоти на Чорному Морі.

Сьогодні справа виглядає зовсім інакше. Вправді більшовицькі діячі часто покликуються (як оце недавно з нагоди зїзду радянських техніків у Харкові) на випливаючий з засад ленінізму заповіт Фрунзого про **неминучість оружного зударення двох систем: капіталізму і соціялізму,** але покищо вони повели на всіх фронтах мирну політику. Вони навіть упокорились на Далекому Сході — не дивлячись на суккурс Америки — аби не вмотатись у ризиковну гру. Після договору Радянщини і Японії з 13. серпня ц. р. про риболовство на Охотському Морі, після їхнього договору з 20. вересня ц. р. про щорічну доставу 60 тисяч тон нафти більшовиками для японської фльоти і при теперішних, близьких реалізації, переговорах про продаж східно-китайської залізниці японцям — що рівнялося би заяві Москви про безінтересовність у справі Манджурії — **ледви чи можна ще чекати поважного конфлікту Японії з більшовиками.**

А в Европі? Чи пакт неаґресії з Польщею, з Францією і last, not least з Румунією (небавком при французькому посередництві) не вичерпує лісти поважних кандидатів до збройного суперництва і не редукує імовірности военної завірюхи на сході Европи до розмірів більше ніж маленьких?

Очевидно! **Тепер Німеччина здистансувала Радянщину,** як местник, що готовиться до бою. Соціяльна справа, за якою стоїть державний більшовизм, зблідла, коли її рівняти з розцвілим націоналізмом німців і їхньою загрозою світового миру.

„Данціґський коридор — це порохівня Европи! — крикнув тепер англійський посол Антін Крослей (Crossley), повернувши з майбутнього терену війни (згідно з його гіпотезою) до Льондону...

І справді — німці поставили як пункт свого престіжового націоналізму відзискання коридору, а згодом Шлеська. І то не тільки зненавиджені гітлерівці, але теж помірковані кола, що саме тепер при владі. „Imperium Sacrum" від Альп аж по Клайпеду — ось програма, яку розвинув недавно фон Папен у Монахії. А на зїзді „Остмаркферайну" мін. внутрішніх справ Ґайль (Gayl) між іншим апелював до німецької молоді, не скриваючись з агресивністю німецької національної думки. „Не знаємо — сказав він — коли наспіє година, в якій обєднати треба буде з поворотом з батьківщиною пограбовані німецькі землі. Але бажання зоружитись, що живе серед німецької молоді, дає нам надію, що росте покоління, яке буде здібне виконати історичне завдання"...

„Ніколи не погодимось на східне Льокарно!" — заявила в один голос німецька преса з приводу промови мін. загр. справ Саймона, що він її виголосив 11. ц. м. в британському парляменті. Бо домагаючись рівноправности зброєння для німців він одночасно поставив тезу, в якій підкреслив виключення військової сили в вирішуванню міжнародніх конфліктів.

Світ, зокрема Польща слухає грізних заяв німців і вірить, що швидше чи пізніше вони таки скажуть: наспіла година... Бо вони непохитні в своїй консеквенції. Це знає світ, знає Польща. І як вони до цього ставляться — про це дальше

В. Севео

---

*) Московська „Правда" в одному з останніх чисел заатакувала Англію з приводу відчиту Керенського і появи першого числа органу Скоропадського „Investigator". Вона обвинувачує між іншим льорда Ротеміра, що він виправцював інтервенційну концепцію, звернену проти Радянщини, і що для цеї концепції хоче зєднати уряди Англії, Франції, Німеччини і Польщі. В заміну за Помор'я Польща мала би дістати велику частину України.

Троцький в Данії.

ВІДЕНЬ, 16. XI. ПАТ. „Н. Ф. Прессе" приносить із Стамбулу подробиці виїзду Троцького до Копенгаги. Троцький виїхав потайки в понеділок вечором, бо турецька влада заборонила пресі про це згадувати. Він дістав запрошення данського студентського товариства виголосити виклад у Копенгазі. Данський уряд позволив йому на одnотижневий побут у Данії. Троцький надіється, що буде мати виклади в Норвеґії та Швеції.

Саботаж збіжевих достав.

МОСКВА, 16. XI. ПАТ. „Правда" признає, що кулацьким елементам на північному Кавказі вдалося зорганізувати саботаж державних збіжевих достав. У саботажі брали участь також сільські комуністи. Наслідком того наказано енерґійну чистку цілого партійного апарату. Повідомляють про саботаж збіжевих достав також *на Україні та Уралі.*

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 26. 10. 1932 r. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. 1. karny w sprawie konfiskaty Nr. 236 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia jawnem w dniu 26. października 1932 r. po wysłuchaniu 21. 10. 1932 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 711/32 na posiedzeniu niezdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 21. 10. 1932 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo" Nr. 236 z daty Lwów dnia 23. 10. 1932 r. zawierającego w artykule pt. „Nowa zniżka" w całości z tytułem oraz wywieszki reklamowej znamiona występku z art. 170 kk. i z § 24. ust. pras. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1932 Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu fałszywemi wiadomościami o przesadnych rozmiarach deficytu budżetowego oraz rzekomej zniżce płac zaniepokoić opinję publiczną. Ponadto ustęp powyższy jest przedrukiem notatki skonfiskowanej w „Gazecie Wieczornej" Nr. 353 z 22 października 1932 r. Według §§ 487, 493, 489 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: W. Medyński wr. Protokolant: Dr. Bilik-Czavkowski wr. Za zgodność: Linsenowicz starszy sekretarz

Інавґурація Української Колеґії в Римі.

Дня 14. ц. м. відбулася інавґурація Української Колеґії в Чітта дель Ватікано. Врочистість розпочалася понтифікальним богослуженням, яке відправив перемиський епископ Коциловський. Присутні були між іншими: кардинал Сінчеро, секретар Конґреґації сх. Церкви, мгр. Чіконані, мгр. Цезаріні та гр.-кат. епископи.

Попол. св. Отець після півгодинної розмови з епископами приняв на послуханні представників Української Колеґії, в часі якого виголосив промову, зазначуючи, що при оснуванні колеґії бажанням його було, щоб українці в Римі не були звичайними гістьми, але й мали власний дім. Бажав їм, щоб цей дім приніс обильні духові овочі, які стануть благословенством для українського народу. Радіючи, що серед питомців колеґії є стільки представників ріжних країв, св. Отець побажав їм, щоби осягнули якнайбільші користи з науки, та поблагословив їх, їхніх зверхників, епископів, дієцезії та увесь улюблений український нарід.

Після авдієнції св. Отець стискав і цілував кожного епископа, а суфраґанові львівської архидієцезії поручив зложити в своїм імени поздоровлення й побажання повороту до здоровля для митрополита Шептицького.

Сумніви і запити.

Нові шкільні закони у світлі практики.

„Державні" і „недержавні" школи.

З цілого ряду сумнівів, які насуваються при читанню наведених у попередніх статтях постанов закону і виконних розпорядків*) — виберемо два.

Перший зринає при фразі „рівень школи був невистарчаючий" а другий при „не придержується постанов статуту". Щодо першої, то виконний розпорядок каже, що „треба, щоби влада впродовж трьох безпосередньо по собі слідуючих років щороку повідомлювала школу про признання наукового або виховного рівня невистарчаючим". Ясно, що всі приватні школи, які не мали впродовж останіх трьох років т. зв. права прилюдности (про це вони будуть кожного року повідомлені), колиб навіть і перепливли Сциллю ст. 2. закону (домівка і т. д.), то таки попадуть у Харибду ст. 4., точка (1) б (рівень школи) і можуть (не кажемо мусять!) бути зачинені. А таких середніх шкіл, що не мали впродовж 3-ох останніх років права прилюдности, має сьогодні „Рідна Школа" 6 (шість), з того ґімназій 5. Виходить, що після „механічного" пристосовлення нових шкільних законів та „мериторичної" — ст. 4, точка (1) б, може залишитися лише 5 чотирокласових ґімназій „Р. Ш.", отже щодо вартости супроти теперішніх *дві і пів!* Та про „муровану" певність і того їхнього існування — у звязку з новими шк. законами не можемо ще писати, бо ми не запізналися ще з параграфами про *льояльність*...

Щодо другого сумніву, то виконні розпорядки лишають його без відповіди. Виходить, що вона непотрібна. А проте... Чи нпр. приватна школа, якої статут буде перед затвердженням докладно перевірений (особливо щодо точки, якої народности і віроісповідання учнів можна буде приймати), чи така школа зможе приймати римо-католика українця, не наражуючись на закид, що „не придержується постанов статуту"? До речі: таких постанов має статут аж 42 (сорок дві)! Багато з них — це правдиві проблеми.

Тими запитами ми лише хотіли вказати на просто необмежені можливости правних санкцій, які у відношенню до приватного шкільництва дістає законно-державна влада. Саме вичислювання тих можливостей, сумнівів і неясностей забрало би дуже багато місця. Мимохіть насувається рефлексія, що новий шкільний законопроект слушно ділить шкільництво на „державне" і „недержавне", а не на „державне" і „приватне". Просто при того роду залежності термін „приватний" був би позбавлений усякого змислу...

Льояльність.

Тут теж можна поставити цілий ряд клясичних питань. Коли нпр., школа „не протиділає *успішно* шкідливим під виховним оглядом впливам на молодь"? Ми вже нпр. стрічалися зі закидом, що школа мала лихий виховний вплив тому, бо бувшого її учня, який уже від кількох років не ходив до тієї школи, арештували під закидом протидержавної діяльности...

Наше громадянство було наче інстинктовно стривожене вимогами т. зв. льояльности, які шкільний законопроект ось уперше виразно поставив і зробив з них законом усанкціоновані передумови вчительської діяльности. Це затривоження ще збільшилося, коли стали відомими перші практичні наслідки тої клявзулі про льояльність, а саме, що на 16 учителів „Р. Ш. у чотирьох школах відмовлено „свідоцтва льояльности" аж 8-ом учителям! Однак дальша практика не оправдує цього затривоження. Чисельний стан учительства, здається, не багато зменшиться через цю санкцію закону. При такій масі інших засобів натиску та при певності, яку дають закони, що можна буде відмовити права навчання кожному з учителів у всякому часі, як це покажеться потрібним — сьогодні можна собі дозволити цю справу трактувати менше ригористично.

Однак, на нашу думку, вимога льояльности може мати поважні наслідки — на будуче. Виходить це зі ствердження, чому і яким учителям відмовлювали досі свідоцтва льояльности. Відмовлювали лише *активним громадським робітникам,* хоч вони ані через свої виступи, ані через дотеперішню діяльність *не станули у якунебудь колізію зі законом.* Отож, створюючи такий загрозливий меч Дамокля, який кожної хвилини може вчителя позбавити хліба, нові шкільні закони обезвартнюють і унерухомлюють під *громадським* оглядом цілу одну верству української інтеліґенції: приватне вчительство. Воно хліба ради буде приневолене станути осторонь громадського життя...

Засоби оборони.

Виконні розпорядки постановляють, що коли шкільна влада зажадає усунути директора чи вчителя прив. школи, треба подати йому закиди для їх вияснення. Це щодо постанов ст. 7. шкільних законів. Крім цього є ще постанова (4) ст. шостої, яка каже, що шкільна влада може не допустити до навчання „з оглядів педаґоґічних". Виконні розпорядки додають тут лише те, що „огляди педаґоґічні" не позбавляють директора чи вчителя права старатися дістати працю в іншій школі. Зате не кажуть нічого чи ті „педаґоґічні огляди" мають бути сконкретизовані і подані теж, щоб дістати вияснення, подібно як це треба зробити, коли вимагається усунути вчителя з непедаґоґічних оглядів ст. 7.

Практика обі ці статті своєрідно використовує. А саме, маємо вже до записання два випадки незатвердження вчителів з „оглядів педаґоґічних. Обом їм не подали до відома конкретно, які це „огляди". Щодо одного з них, то шкільна влада зажадала усунути його негайно, а другому дозволила вчити в іншій школі. З того висновок, що на будуче будуть виступати імовірно найчастіше „огляди педаґоґічні", бо їх не треба доконче конкретизувати...

Зрештою, з браку фактичних матеріялів, здержуємося від дальшого насвітлення цих постанов шкільних законів.

Остання увага.

Ось так ми зреферували те, що видалося нам найважнішим та гідним уваги ширшого загалу громадянства у звязку з пркратикою нових шкільних законів. При тому ми обмежилися майже лише до реєстрування самих фактичних даних та до висновків, здебільша, обєктивних. Субєктивні висновки, критику, передбачування ріжних лише здогадних можливостей — ми залишили на боці.

На закінчення остання заввага: Наступають часи критичні для українського передовсім приватного шкільництва. Воно змагатиметься не лише за можливість істнування, але просто за рацію, потребу свого істнування. І це буде його найжиттєвішою, найбільш пекучою проблемою.

В. Кузьмович.

*) Гл. „Діло" чч. 245, 248, 252, 253. і 255.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 18. ЛИСТОПАДА 1932.

О. І. БОЧКОВСЬКИЙ.

Молода Бретанія і необретонський активізм.

Розуміється, що попереду „Гуаляри" мусів особливу увагу присвятити удосконаленню бретонської мови з літературного боку; перевести уніфікацію бретонського правопису, спопуляризувати серед широкого загалу її граматику й правильну вимову та видати модерний бретоно-французький словник. Все це дуже успішно перевела спеціяльна мовознавча секція при цім видавництві: „Ал Скол Брезонек" (Бретонська школа), яка мала компенсувати брак рідної школи. Крім цього заходами цієї секції складають програми навчання з бретонознавства та видають відповідні підручники у бретонській мові. Популяризація бретонознавства (рідної мови, історії, географії, письменства) належить до основних програмових завдань „Гуалярну", що свідомо працює для піднесення освіти бретонського загалу з допомогою бретонської мови. Через це на дитячу літературу це видавництво звертає особливу увагу. Треба сказати, що бретонські книжки для дітей, і щодо змісту, і з технічно-графічного боку треба вважати зразковими. Їхній вплив на наймолодшу бретонську ґенерацію безсумнівний. Були випадки, що й французькі діти почали вивчати бретонську мову, щоб мати змогу читати ці гарнесенькі ілюстровані книжечки.

Нарешті, заходами „Гуалярну" анкетним шляхом переведена була статистика мовних від[illegible]нії. Результатом цього є дуже ці[illegible] з національного боку публікація: [illegible] діввар-бенн стад ар брезонек е 1928" (Дослідження стану бретонської мови у 1928 р.) з реєстром усіх бретонських громад, з порайонними та загально-орієнтаційними мапами Бретанії. Зокрема ці останні є повчаючі. З них видко, що офранцужені були тільки бретонські міста та їхні найближчі околиці. Село залишилося з мовного боку бретонським. Сьогодні молоді ентузіясти-патріоти, скупчені довкола „Гуалярну" (шляхом національної кооперації з невеликих грошових датків своїх прихильників, число яких з кожним роком дужчає) пляново працюють для національного відродження рідного народу та краю. Першим осередком, звідки ця акція почалася, був манесенький та покищо дуже рахітичний часопис „Бреїз Атао" довкола якого тепер істнує кілька поважних та впливових журналів; інтенсивно працює дуже рухливе видавництво „Гуаляри"; гуртується новобретонська громадська думка взагалі, яка від культурної роботи національно-усвідомлюючого напряму переходить природно на поле національно-програмової політики...

VI.

У новобретонськім русі ще один чинник відограє значну ролю — це панкельтизм. Панкельтійські змагання багато дечим нагадують ідеольогію „славянських взаємин", як її формулював майже перед сто роками Я. Колляр. Сучасні кельти з національного боку не творять єдности. Фактично істнує чотири окремих кельтійських народів: ірлянці, кімри, шотляндці та бретонці, якщо не рахувати окремо зовсім мініятурного кельтійського населення (50.000) на острові Мен, де аж у XX. століттю почався рух на захист рідної мови, яка майже зовсім вимерла вже наприкінці XVIII ст. З мовного боку теперішні кельти розійшлися більше, ніж славяни або скандинавські народи. Вони вже не розуміються, хоча інстинктовно відчувають потребу культурного зближення, гадаючи з допомогою панкельтизму зміцнити свої слабі сили у порівнянні з могутнім своїм ворогом: Анґлією та Францією.

Оці панкельтські прямування почалися вже при кінці минулого століття. Висловом їх були спільні всекельтійські свята (фестівалі), які по черзі відбувалися в Уельсі, Ірляндії, Бретанії. Аж після світової війни ці всекельтійські змагання стали реґулярніші та реальніші у формі панкельтійських конгресів.

Також мета й завдання панкельтизму тепер трохи інші та я сказав би, реальніші, відповідно до чого змінили і його назву на інтеркельтизм. Якщо перед війною каменярами панкельтизму були головно кімри, то тепер всекельтійське культурне зближення й обєднання пропагують передовсім бретонці. Ідеольог новочасного інтеркельтизму, бретонський письменник Р. Емон у статті „Істота інтеркельтизму" так зясовує характер і завдання цих змагань. Істнує чотири кельтійські народи, — каже він, — що мають спільну культурну спадщину, неоднаково поділену між ними. Ніодин із них не зберіг свого кельтизму, мовляв, інтеґрально. Кожен має лише частину цієї спадщини; одні більше, другі менше. Ані шотляндець, ані ірляндець, ані кімр або бретонець не можуть сказати, що лише вони є спадкоємцями кельтійських прабатьків. Вони мусять признати, що їхня батьківщина багато розгубила з тієї спадщини".

(Продовження буде.)

Студентські справи.

З життя українського студентства у Кракові.

Дня 29. X. п. р. відбулися IX. Загальні Збори Української Студентської Громади у Кракові. Проводив Зборами студ. Постригач Вол. У річевій та оживленій дискусії, що вивязалася над звітом з діяльности уступаючого виділу і над найпекучішими справами українського студенства зокрема та нашого громадського життя взагалі, проявилася велика дбайливість українського студентства у Кракові за життя й розвиток своєї організації. Яскраво зазначилося теж живе заінтересовання всіми порушуваними справами.

По ухваленні абсолюторії уступаючому виділові Збори вибрали новий виділ У. С. Г. у такому складі: голова — Кобільник Володимир, ст. мед., I. заст. голови — Даниш Тарас, ст. мед., II. заст. голови — Недзьвєдська Олена, ст. прав. I. секретар — Дідковський Всеволод, ст. Гірн. Акад., II. секретар — Баланівна Марія, ст. філ., скарбник — Борщець Андр., ст. філ., реф. допом. — Мальчевюк Пилип, ст. рільн., реф. звязку — Курпяк Ярослав, ст. прав, реф. секцій — Рижевський Володимир, ст. прав, бібліотекар — Лиса Марія, ст. прав, домівкар — Лапічак Тома, ст. мед.

Тодіж ухвалено отсі резолюції: 1) Заг. Збори У. С. Г. у Кракові протестують проти піднесення оплати у високих школах в Польщі, який то факт замикає дорогу до вищих студій переважаючій більшости української молоді. 2) Українське студентство у Кракові, розуміючи вагу української преси в освідомлюванні широких мас народу, постановляє влаштувати пропаґандивне свято української преси. 3) Заг. Збори У. С. Г. постановляють поширити між українським студентством і громадянством у Кракові культ гетьмана І. Мазепи і з тією метою Т-во влаштує свято в його честь.

Книжка на Захід.

Подаємо 1-ий виказ книжок зложених в Т-ві „Просвіта“ у Львові у звязку зі закликом, поміщеним у цілій пресі, аби жертвувати книжки для Лемківщини, Бойківщини і західних окраїн. Досі зложили:

Вп.: Бачинська Ірина — Львів 23 книжки, Чит. „Просвіти“ — Ступки (Бібрка) 12 кн., Дончак Т. — Орвістон (Австралія) 18 кн., Шкарпович Іван — Львів 14 кн., Струк Іван — Камельник 21 кн., Бриндас Роман — Збор’я 8 кн., Невідомий 10 кн., Гудзей І. — Велика Воля 13 кн., і журнали, Т-во „Достава“ — Львів 20 кн., Котович Зенон — Львів 37 кн., Литвин Степан — Холоїв 11 кн., 1 річн. Л. Ч. К., Невідомий — Львів 5 кн., д-р Коцерський Карло — Львів 6 чисел „Самоосвіти“.

Рівнобіжну акцію має повести „Жіноча Доля“ в Коломиї, а „Світ Дитини“ популяризує цей клич між нашими наймолодшими.

Досі вислід збірки є дуже малий, а „Просвіта“ дістає постійно прохання за дарові книжки. Останньо прийшли знова такі прохання з Параґваю (Уру Салукай), куди „Просвіта“ вислала зі своїх маґазинів дарових книжок за 40 зол. і з Круз Махадо в Бразилії.

Просимо людей доброї волі слати на адресу „Просвіти“ книжки або гроші. Дуже бажані є діточі книжочки. Читальні і Товариства, які поусували зі своїх бібліотек непотрібні книжки, нехай їх не викидають. Складати можна у філіях Т-ва „Просвіта“, які в свою чергу вишлють книжки до Львова. Просимо в першу чергу наших освітників, як також філіяльних читальняних бібліотекарів зайнятися збіркою книжок.

Товариство „Просвіта“ у Львові.

З вистави УФОТО.

Роздачі дипльомів і премій на виставі „Львів у світлині“.

В неділю 13-го листопада роздано на виставі УФОТО дипльоми і премії тим виставцям, що їх жюрі нагородило за їх мистецькі знимки. Дипльоми одержали: 1. О. Мох (ч. 91. „Василіянська церква“), 2. С. Щурат (ч. 60 „Нове Знесіння“), 3. **В. Тарнавський** (ч. 295 „У нічному світлі“). Премії одержали: 1. Р. Совяковський премію вид. „Червона Калина“ (ч. 281 „Під опікою святих“), 2. Я. Савка премію книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка (ч. 226 „Святоюрський ліхтар“), 3. Ю. Дорош премію вид. „Українська Енциклопедія“ (ч. 63. „Сумерк“), 4. Д. Фіґоль премію Національного Музею (ч. 336 „Що знаємо у Львові“), 5. Е. Храплавий премію вид. „Добра Книжка“ (ч. 341 „За кільчастим дротом“), 6. Н. Нижанківський премію „Української Катол. Організації“ (ч. 40 „Тяжкі часи“), 7. В. Січинський премію Тов. „Просвіта“ (за цілість), 8. М. Ганицька премію „Нового Часу“ (ч. 38 „Хрест на позиставовій площі“), 9. Б. Борщ премію вид. „Друкар“ (ч. 21 „Пятницька церква“), 10. І. Ванчура премію вид. „Рідної Школи“ (ч. 99 „Церква й Ставок“)

60-ліття Богдана Лепкого.

Не випадково Краків дає почин до ювилейних свят у 60-ліття Богдана Лепкого. Саме з Краковом звязав наш письменник усе своє життя і там минали роки його найживішої праці. Коли в 1895 р. „Діло“ помістило його дві перші поеми в прозі „Шумка й „На палеті“, Краків став осередком могутнього духового руху, що мав для польської літератури історичне значіння. Завдяки особистим близьким взаєминам Лепкого із чільними польськими письменниками, що живи в ті часи у Кракові скристалізувався вперше його талант. Там зміцнилися на все життя нитки його дружби з В. Стефаником, що теж найшов першу форму своєї творчости у Кракові і з В. Оркамом, одним із нечисленних польських письменників за останніх 40 літ, що цікавились українською літературою і находили з нею неодне духове посвоячення.

Б. Лепкий найплодовитіший сучасний галицький письменник. Літа не тільки не відобрали йому творчої енерґії, а навпаки, зміцнили її. Коли вся перша доба його діяльности була обмежена до лірики та дрібних оповідань, остання післявоєнна видала цілу низку повістей із 6-томовим циклем Мазепи. Молодеча енерґія Лепкого звертає на себе увагу, коли зважити, що його товариші пера, багато молодші, передчасно замовкли, зломані воєнними подіями та післявоєнним лихоліттям. Може й тут відограло чималу ролю культурне середовище, якого Лепкому не бракувало ніколи і який не мусів жити злиденною атмосферою галицької провінції.

За останні роки мали ми чимало ювилеїв. Та полишаючи на боці питання про більші чи менші заслуги ювилятів, усі погодяться, що між ними не було ніодного, який мав би такі незаперечні особисті прикмети як Лепкий. Із поняттям ювилята звязуємо найчастіше образ заслуженого громадського діяча і навіть, коли іде про літературу, до ювилею мають право у першій мірі ті, що заслужились працею для загалу. Письменники та мистці, що працюють самотно, гордо відокремлені від потреб суспільности, мусять поневолі ждати аж на майбутність, чи вона виправдає їхню працю, доступну тільки для обмеженого гуртка сучасників-вибранців.

Лепкий почав особистою, майже еґотичною лірикою. Правда, вже у його перших збірках поезій та оповідань ми надибуємо сюжети із селянського життя; поет продовжує традицію нашої національної літератури і спочуває злидням простолюддя, більше загально-народнім лихом. А все-ж у найбільше характеристичних своїх поезіях Лепкий аж до великої війни мав спільні риси з модерністами, що найсильніші тони добували з наскрізь особистих вражінь-меляхолії, самотности, загального невдоволення життям.

Війна, що силоміць потягнула стільки письменників між свої немилосерні колеса, дала нагоду й Лепкому відчути сильніше наскрізь актуальні потреби народу. Від тоді щораз частіше він вертається до суспільних тем. Одночасно зовсім свідомо починає він працю над низкою повістей, призначених для якнайширкого загалу, з метою воскресити сильні моменти нашої історичної бувальщини. Спроба великої історичної повісти, яку він почав „Мотрею“ мала у нас небувалий успіх. Перші її томи розійшлись у короткому часі у такій скількості примірників, до якої не дійшла досі у Галичині ніодна повість.

Лепкий найвражливіший із сучасних галицьких письменників на актуальні національно-громадські потреби. Нема журналу й часопису, якому він відмовив би співробітництва; ніхто із наших письменників не розкинув по них стільки поезій та оповідань. Із самих різдвяних і великодних поезій, що є звичайно окрасою кожного святочного числа, можна би скласти вже велику збірку.

Лепкий — свідомо звязує свою творчість із долею галицької землі, з її потребами, клопотами, настроями та ознаками. Працюючи як кожний галицький письменник у дуже важких матеріяльних обставинах, він добуває із них щораз більше заохоти до праці і сам змагається із осінніми настроями своєї молодости. Хоча важко йому найти довкола себе джерела щораз то нової енерґії, він не вгаває шукати її зразків в нашому минулому і в сучасному. Саме з тією думкою він узяв на себе таке важке та невдячне завдання, як історичні та побутові повісті, призначені у першій мірі для молоді та широких кол громадянства. Виховний і суспільний вплив цих повістей безсумнівний. У праці, яку виконує Лепкий, нема його кому нині заступити.

І саме за ту працю належиться йому поклін у його 60-ліття.

Поминки й Академія в честь В. Липинського.

В неділю, 23. жовтня, відбулося в Ню-Йорку поминальне свято в честь Вячеслава Липинського, уладжене українськими товариствами, що гуртуються при українській католицькій церкві св. Юра при Семій вулиці. Після вечірні в церкві станули довкруги жалібного катафальку, приложеного чорним вінком, по-середині церкви до панахиди о. Володимир Лотович з Джерзи Ситі, о. Василь Гривнак з Йонкерс, о. Іван Захарко з Бейони, а на хорах співав Український Хор під управою п. Теодора Онуфрика.

Після панахиди о. Олександер Павляк, місцевий душпастир запросив щераз зібраних на концерт-академію до церковної салі, яку виповнили громадяни по береги.

Академія розпочалася американським гимном та піснею „Вкраїно, мати“, відспіваними Українським Хором, а опісля ішли вокальні точки на переміну з промовами.

Першу промову виголосив о. Петро Понятишин, парох церкви св. Юра, на тему „Погляди Вячеслава Липинського на відношення держави до релігії і церкви“. Другу промову про життя і працю Липинського виголосив о. Володимир Лотович, реферат про „Значіння Вячеслава Липинського для українського державництва“ виголосив д-р Семен Демидчук.

Після першої промови, вчасі виступу Молодечого Хору, під орудою п. Онуфрика, віддеклямувала панна Стефанія Перестюківна вірш Михайла Гетьмана „На вічну память Липинському“, а після реферату пішла збірка на видання творів Липинського і принесла біля 20 долярів. Свято закінчилось українським національним гимном.

Французький плян орґанізації мира.

Із Женеви повідомляють, що місцеві політичні кола обмірковують французький проект розброєння прихильно. Подобалася особливо **дефініція напасника,** якого війська займають територію іншої держави, а також **процедура для ствердження агресії.** Досі рішала рада Союзу Народів, що було досить важко. Тепер на домагання нападеної держави напасть стверджувала би **комісія,** зложена з військових представників і дипльоматів, акредитованих при уряді тієї держави і на підставі того Рада обовязана дати нападеній державі **допомогу.**

Зате в Німеччині приняли французький „плян організації мира“, як його називає французький уряд, **зовсім неприхильно.** Вся німецька преса без партійних ріжниць критикує його гостро. Французький плян на думку німецьких кол не є проектом розбройним, тільки начерком політичної організації европейських держав, що вводить в новій формі тези женевського протоколу, який **забезпечує статус кво.** Справу рівноправности Німеччини французький плян залишив зовсім **отвертою.** Безпосереднім наслідком здійснення французького пляну було би **відложення на довший час справжнього розброєння.**

Рада Союзу Народів скликана.

Ґенеральний секретаріят Союзу Народів оголосив програму нарад Ради Союзу Народів, що збирається 21. ц. м. На першому плані стоїть китайсько-японський конфлікт, опісля конфлікт болівійсько-параґвайський. Дальше находяться на денному порядку скарга німецької меншини в Польщі в справі аграрної реформи, польсько-данціґський конфлікт і вибір комісаря Союзу Народів для Данціґу.

Болівійсько-параґвайський конфлікт.

САНТІЯГО ДЕ ЧІЛЕ. 16. XI. ПАТ. З Ля Пас повідомляють, що болівійці й параґвайці звели завзятий бій біля форту Бокерон. Параґвайські війська потерпіли невдачу, втративши 200 людей. Болівійці здобули 200 крісів і 40 скорострілів.

Будова Українського Дому у Празі.

Українське громадянство всіх земель приступає до виконання важного діла, збудування УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ в Празі. В ньому має найти приміщення в першу чергу Український Музей Визвольної Боротьби й інші українські установи, які ведуть загально-українську працю і служать всьому українському народові, а не тільки партіям чи особам.

Українці користають з гостинности чеського народу, який вже нераз простягав їм свою помічну руку, і починають будову своєї культурної святині у чеській столиці Празі. Вже вибрано управу, яка має зайнятися збиранням фондів та самою будовою УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ. До неї входять: акад. проф. І. Горбачевський — голова; проф. В. Сімович — заст. голови; проф. С. Сірополко — секретар; п. Е. Вировий — скарбник; члени управи: полк. Д. Антончук, проф. Д. Дорошенко, ген. М. Омелянович-Павленко (старший), проф. А. Яковлів.

Давно відчувалося потребу такого дому. Українцям бракувало осередку, який лучив би всіх синів українського народу без огляду на їхні переконання, який дав би захист найбільшій українській святощі, Музеєві Визвольної Боротьби. Дотеперішня винаймлена, дуже скромна домівка Музею не може помістити й малої частини тих незвичайно вартісних експонатів, які почали напливати до нього. Архіви українських дипльоматичних місій, збірки приватних осіб і багато інших цінних річей зложені у тому Музею. Українські громадяни, що живуть на чужині, леліють надію, що будова цього дому не затягнеться з браку фондів на роки, але розпічнеться у найближчу весну, щоби в осінь можна було відсвяткувати радісну хвилину відчинення УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ.

Українське Бюро в Льондоні звертається до українського громадянства в краю із закликом переводити збірки на ту ціль. А щоби цей поклик не кінчати словом, лише ділом, Українське Бюро *зобовязується асигнувати своїх 100 долярів аж до висоти між 2.000 і 3.000 долярів до кожних 100 долярів, зібраних українським громадянством і переданих скарбникові управи.*

УКРБЮРО ЛЬОНДОН.

Анґлія прихильна для французького проєкту.

ЖЕНЕВА. 16. XI. ПАТ. Анґлійські кола, зближені до розбройної конференції, стверджують, що міністр Саймон рішився відложити своє експозе, в якому засуе анґлійське становище в справі французького пляну, до четверга. Тому його становище не стоїть у ніякому звязку з поглядами німецьких кол на французький проєкт, що зробили в британських колах відємне враження. Німецьку критику французького пляну вважають тут неоправданою. Британське становище супроти французького пляну є прихильне.

Переговори Папена з Ґітлером.

Увага німецьких політичних кол звернена на замок Гоґентурм у Саксонії, де мають відбутися переговори канцлера Папена з провідниками націонал-соціялістів. У звязку з тим в околиці замку були лови, на які гр. Альвенслебен запросив прем. Папена. Після ловів розпічнеться політична акція. Приїзд Ґітлера заповіджений на четвер. Тимчасом інший націонал-соціялістичний провідник Штрасер оголосив статтю з виразним покликом до Папена, щоби „перекинув міст до націонал-соціялістичної Німеччини". Штрасер домагається *цілковитої передачі влади Гітлерові*. Соціял-демократична партія рішила відкинути запрошення Папена на конференцію.

НОВИНКИ

— **В суботу 19. ц. м.** всі спортовці стрічаються в Народній Гостинниці на **Данціґу УССК**-у. Початок: год. 20-а (8-а вечір). 840

— **Кінематографічна вечірка УФОТО.** Аматорські фільми Ю. Дороша та інж. О. Пежанського можна оглянути в-останнє в неділю 20. листопада в год. 6. вечором на виставі „УФОТО". У програму ввійдуть: види Львова, побут українського населення Городенщини, спорт у нас і на чужині. — В понеділок (21) на закриття вистави „Львів у світлині" відбудеться в год. 6. веч. з діяпозитивами й льосування катальоґів.

— **Два заборонені віча в Яворівщині.** Дня 13. ц. м. мало відбутися віче УСРП в с. Черниляві. Зголошення віча було вислане до староства в Яворові з Яворова 10. ц. м. порученим листом. Дня 13. ц. м. точно в заповідженій 2-гій годині почалося віче, яке відкрив Мик. Вахулович. Реферат про політичне й господарське положення виголосив посол Богдан Білинський. По півтора-годинній його бесіді явилися поліцаї, які доручили предсідникові віча заборону віча зі староства „з поводу спузьньонеґо завядомення о зґромадзеню". А знаємо, що закон про збори вимагає зголошення тільки на 48 годин скорше. — У понеділок 14. ц. м. мало відбутися віче з послом Б. Білинським у Яворові в Нар. Домі. Та ще 13-ого в 5. год. попол. доручено зголошуючому заборону віча зі староства — цим разом „зе взґлєнду на безпеченьство і порзондек публічни, цо узасадня розправа доразьна в Яворове". Треба пояснити, що цієї днини мала зачатися доразова розправа над Батогом і тов. за підпали в яворівському суді, який віддалений від салі Нар. Дому, де мало відбутися віче, на півтора км.

— **Українська церковна печатка і польський підпис.** На свідоцтві убожества українського інваліда Микитюка з Безбруд з дня 31. серпня 1931 р. впадає в очі підпис: „ks. Eugeniusz Moncibowicz, proboszcz gr. kat." побіч церковної печаті української від парохії в Куткорі (золочівського повіту). Що неможливе в українського священика, те можливе серед москвофілів, до яких цей духовник себе зачисляє

Подяка.

Усім, що взяли участь у похоронах нашого дорогого Батька бл. п. **Самуїла Єндого**, а також тим, що прислали нам вислови співчуття, складаємо оцею дорогою сердечну подяку. — **Діти.**

— **З нової Адвокатської Палати.** Повідомляють нас, що у вівторок 15. ц. м. нова Адвокатська Рада перевела вибір президії. Деканом став д-р Леон Хотінер, заступником д-р Здзіслав Станкевіч, а секретарем (уперше українець) д-р Іван Кміцикевич. — При цій нагоді доповнюємо попередні звістки про вибір нових адвокатських властей, а саме: до комісії фонду допомоги і товариської забезпеки війшов також д-р Микола Рибак з Перемишля.

— **З львівської опери.** Дирекція львівської опери повідомляє, що в найближчу суботу і понеділок виступить у Львові славетній тенор віденської Державної Опери Альфред Піккавер. Піккавер співатиме в суботу в „Тосці", а в понеділок у „Кавалерії рустікана", після якої відбудеться ще концерт пісень і арій.

— **Концертове бюро Тірка** повідомляє, що у вівторок 22. ц. м., у салі польського Музичного Інституту відбудеться концерт пяніста Фрідмана, відомого головно як інтерпретатор творів Шопена.

— **Мати Северина ЧСВВ. зі Львова відвідала Америку.** Мати Северина ЧСВВ., професорка української дівочої ґімназії СС. Василіянок у Львові приїхала до Зл. Держав, де була всього пять тижнів і вибралась вже назад до старого краю. Її завданням було відвідати монастир СС. Василіянок в Філядельфії та українські й американські школи в кількох містах, щоби порівнати їх зі школами в старому краю. Стрічалася в Америці зі старшими українськими громадянами та розмовляла з ними про тутешні і старокраєві справи, а також зі шкільними дітьми. На її думку патріотизм у них не погас, а про дітей висловилася, що вони, на жаль, відчужені від рідного, української мови не знають і загалом мало є труду і заходів, щоби це поліпшити. („Америка").

— **Про Волинь в українській радіопрограмі.** З Ню-Йорку повідомляють, що дня 23. жовтня вчасі чергової програми базару „Сурма" з радіо-стації WOV мали слухачі нагоду почути незвичайно влучний короткий виклад гром. Мирона Сурмача про Волинь, його населення, історію та значіння для національного життя України. Реферат був найінтереснішим з усіх дотеперішніх. Обіймав все, що можна було сказати в короткому часі. Таксамо інтересний був виклад про Волинь, виголошений управителем стації по англійськи. Інтересні були музичні пописи орхестри під управою Зазулевича. Були там і мельодії з Волині, за що базар „Сурма" дістав багато признання другого дня від наших волиняків, які перебувають у Зл. Державах.

— **30 українських виставових комітетів.** Досі повстало вже 30 виставових комітетів в Америці і в Канаді, які мають помагати Українському Виставовому Комітетові в Шикаґо.

— **Грабунок.** На касієра міської ґазівні у Львові, Йосифа Оржеховського напав якийсь молодик і вирвавши йому теку з грішми, утік. Сталося це вполудне на Габрієлівці біля гицлівки, де Оржеховський ніс 2.000 зол. на виплату міським робітникам. Грабіжник утік в напрямі Збоїск.

— **Любовна трагедія.** В Брюховичах під Львовом замешкала перед кільома днями молода пара: 22-літній Іцик Геніг, склеповий субект зі Львова і 19-літня Геня Верба, студентка університету, родом з Люблина. Минулого понеділка найшли обоїх неживими. Вона мала рану в околиці серця, він у голові. З боку револьвер і лист, в якому обоє повідомили, що відбирають собі життя. Причина самогубства невідома. Справою занялася слідча влада.

— **Знов обікрали касу.** До бюра Позичкової Каси залізничих ремісників у Станиславові добулися в ночі злодії й розбивши касу, забрали 2.000 зол.

— **Кого зловили?** Поліція арештувала Івана Стефюка з Олешкова, що перед двома роками, як повідомляє ПАТ, підпалив двірські будинки, організував „Союз революційних стрільців", а вкінці застрілив голову районового Сельробу в Заболотові Миколу Рогу. Гляданий поліцією Стефюк укривався довший час у лугах над Прутом, де населення приносило йому харчі та одіж. Опісля перенісся на терен косівського повіту і тут зловили його в селі Хімчині. Найшли при ньому австрійський кріс з набоями.

— **Вихрестилася перед смертю.** Жидівське населення Дрогобича розворушила сильно справа 24-літної Міни Рудерфер, канцеляристки місцевого нотаріяту. В ночі на 14. ц. м. вона в

намірі самогубства напилася сільного квасу. В безнадійному стані перевезли нещасну до шпиталю, де після кількагодинних мук померла. Перед смертю зажадала, щоби покликати римокатолицького священика і приняла християнську віру. Протести родини покійниці та жидівського кагалу були спізнені й безпредметові. Поховали її по християнськи.

— **Скаженина.** У собаки, якої власницею є Нес. Либа, вул. Горішня-бічна Павлінів — ствердили скаженину. Тому, що годі було точно ствердити скільки ця собака покусала людей, IV. виділ магістрату пл. Домбровського 3. взиває заінтересованих, щоби у власнім інтересі зголосилися в його бюрах в урядових годинах.

— **Кінець страйку в гуті скла.** Між дирекцією фабрики гути скла в Коросні та робітниками прийшло до порозуміння. Страйкуючі приступили до праці на дотеперішніх умовинах, із застереженням, що фірма виплатить на рахунок залеглостей з мин. місяця 10.000 зол.

— **Труп у багні.** У Сваричеві пов. Долина найшли в багні трупа Мих. Жолубка з тогож села. Поліція робить доходження, чи діло в убивстві чи самогубстві.

— **Скритовбивство.** В лісі коло Нагуевич хтось стрілив з кріса до гаєвого Юрка Саляка, ранячи його тяжко в груди. Раненого відставили в безнадійному стані до дрогобицького шпиталю. Поліція арештувала двох людей, на яких паде підозріння, що доконали пімсти на гаєвому.

— **Втікли з арешту.** Із судового арешту в Буківську пов. Сянік утікли, обезвладнивши дозорця, Альбін Кавський та Йосиф Гойсен, арештовані за крадіж на шкоду о. Томи Мурзи.

— **Вкрали революційний скарб.** З Ріо де Джанейро повідомляють, що з фондів, зібраних добровільними датками на підтримку революційного руху в провінції Сао Павльо, пропало 400 кг. золота. Була це збірка вінчальних перстенів та інших дорогоцінностей, які зложили патріотичні жінки. Винуватців спроневірення покищо не викрили.

— **754 міліони податку з пива.** У звязку з надією на знесення прогібіції в Зл. Державах наслідком вибору Рузвельта президентом американські економісти обчисляють, що сам податок від пива принесе урядові річно 754 міл. дол.

— **У театрі Колісей** від 17. листопада починаються гостинні виступи варшавської трупи „Морське Око" під дирекцією Семполінського.

— **На пресовий фонд „Діла"** зложили: п. Евг. Золотова, Квятонь, зол. 2, п. д-р Іван Рижій, Бібрка, зол. 2.50.

— **Як варити добре і дешево** — оце питання, що насувається щоденно кожній ощадній господині і на це питання повинна вона дістати негайну відповідь. Яка саме важна справа раціонального відживлювання для удержання здоровля та сил, знає найкраще кожна пані дому. Тому треба вказати на знамените доповнення хочби найскромнішого обіду дуже люблевим будинем Зеймер-а який через свої складники є надзвичайно здоровою та легкостравною приставкою з делікатним запахом.

З театру.

ТЕАТР ІМ. І. ТОБІЛЕВИЧА: **„Грішниця на острові Паго-Паго"**, песа на 4 дії Моґена і Кольтона.

(Саля театру Ріжнородностей.)

Чогось бракує цій песі. Публика стежить сцену за сценою, дію за дією і не розуміє ані святого обурення пастора, що завзявся на бідну симпатичну дівчину, ані згіршення, яке ця дівчина викликує довкола, запрохавши до своєї кімнати моряків, щоби випили та потанцювали при грамофоні. Ми на островах Самоа, серед казкової природи, яка найбільших праведників спокушує дивними лінощами. Кількох европейців приневолені провести там два тижні карантени серед безнадійного дощу. Вони живуть поруч себе в єдиних „европеїзованих" кімнатах так близько, що мусять наступати собі на пяти.

Все те тло і атмосферу, яку кіно передало би нам у цілій низці мальовничих і характеристичних картин, у театрі мусять актори передати своєю грою. Песа має складну психольоґічну проблему: непохитний проповідник Слова Божого так захоплюється своєю суґестивною силою, що забуває про межу, де починається любов жінки, яку навернув на кращий шлях. Жінка-приблуда з таємною минувшиною, бадьора, молода, приваблива переходить анальоґічну пробу спокуси; вона захоплюється на пів запалом і енергією молодого пастора так сильно, що рішена почати нове, чеснотливе життя. Найважніші моменти кризи, які пояснюють несподівані для глядача різкі зміни в психольоґії героїв, глядач на сцені не бачить.

Песа є перерібкою з оповідання Моґема п. з. Дощ. В оповіданні пастор Девідсон проводить на розмовах із ґрішницею неодну ніч; їхні розповіді займають там мінімальне місце

ҐЕН. СТРАЙК У СЕВІЛІ.

СЕВІЛЯ, 16. 11. ПАТ. Є чутки, що ґенеральний страйк, заповіджений на 18. листопада, вибухне скорше. Тому пекарні приготовляють запаси хліба на кілька днів. Покищо страйкують шофери. Бурмістр звернувся до війська влади з проханням запевнити цив. населенню довіз харчів.

МАНЕВРИ ШТАЛЬҐЕЛЬМУ.

КЕНІҐСБЕРҐ, 16. 11. ПАТ. Відділ Штатґельму уладив маневри в Меттеґені біля Кенігсберга. Це четверті з ряду маневри уладжені Штальгельмом на тутешнім терені за останніх кілька тижнів.

ЛЕТУНСЬКИЙ ОСЯГ.

БРЮСЕЛЯ, 16. 11. ПАТ. Два бельґійські летуни Альб. Марешаль і Гео Клявіє виконали на туристичнім апараті дуже слабої сили рейд Брюселя-Тегеран у 15 днях. Лет цей держали до ост. хвилини в тайні, тому з великою радістю приняли вістку про його щасливе закінчення.

ДОВІРЯ ДЛЯ ДЕ ВАЛЕРИ.

ДЕБЛІН, 16. 11. ПАТ. Ірляндський парлямент відкинув 75 голосами проти 70 внесення на заяву недовіря для уряду Де Валери.

По широкому світі.

— В еспанській Ґвінеї застрілив сержант туземець ґубернатора Сестао, що мав стати комісарем в Мароку.

— Московський уряд наказав видалювати робітників уже після одного дня неоправданої неприсутности при праці.

— В бою урядових військ з повстанцями за Сан Педро є вбитих і ранених 300 вояків.

і погрози, які роблять із нього у песі людину без серця, звязані з іншими мотивами. Весь цей психольоґічний підклад, що доводить до траґедії пастора і залишає „ґрішницю" надалі таємно-небезпечною істотою на вчорашній виставі не виступив ні трохи. Песа видалась блідою, зайво розтяжною і психольоґічно незрозумілою.

Чи робити з цього докори нашим артистам? Психольоґічні песи без ситуаційних несподіванок назагал нелегко стравні. Яканебудь песа Ібсена теж не вийшла би в нас краще. У данім випадку ми мали перед собою типи дуже далекої нам культури, якої ментальність майже для нас незрозуміла і гру пристрастей на лоні казкової країни, якої подуви не йшли на салю. Перша зустріч пастора з молодою ґрішницею повинна полишати нам враження, яке вони взаємно роблять на себе контрастом світоглядів, темпераментів і фізичного вигляду. Від інстинктової першої відрази, що переходить у ненависть один крок до великої спокуси. Всі, що бачили вчорашню песу не могли й догадуватись у чому вузол її проблеми. На жаль, частина авдиторії приняла песу як тенденційну, звернену проти духовного стану. У теперішній добі, коли люди такі переніжнені на пункті „світоглядів", наш театр повинен бути дуже обережний у доборі пес, щоби не давати приводу своїм репертуаром до ніяких непорозумінь.

Про гру артистів, що була тільки пересічна, може й не з їхньої вини, волімо сказати при нагоді іншої песи, де вони мають кращі ролі. Дикція більшости дуже невиразна. Із перекладу песи треба би виполоти деякі прикрі москалізми в роді постійних „у мене є", „у нього була" замість „маю", „він мав", „женщина" зам. жінка, „язичник" зам. поганин, „гавань" зам. пристань. Хто із слухачів зрозуміє напр. таку фразу „праведний гнів мене обурює"? це дослівний переклад російського слова „обуревать", яке значить „хвилює", отже повинно бути по нашому „мене охоплює гнів праведника", щось зовсім протилежне від „обурення!"

Ми певні, що „Бродвей" матиме багато більший сценічний успіх. **м. р.**

З кіна.

— Ню-йорський кіновий журнал склав список фільмових зір з огляду заробітку. Почесне місце займають тут Моріс Шеваліє і все ще Ґрета Ґарбо. За ними йдуть: Марлена Дітріх, Джоан Крефорд і Гарольд Льойд. У третій групі стоять майже невідомі нам брати Маркс, а в четвертій Чарлі Чаплін, Даґлес Ферфенкс, Рамон Новарро і Ґльорія Свансон. Адольф Менжу, що ще до недавна стояв на перших місцях, тепер попав на останні.

— У Парижі йде тепер фільма Метро-Ґольдвін на тему життя славної шпигунки Мата Гарі, під

такоюже назвою. У фільмі сильно зазначені її романи з російськими старшинами; це зробили американці з огляду на смак „споживачів". У Маті Гарі закохані два російські офіцири ґенерал і поручник. Першим вона користується для своїх шпигунських плянів, другого справді кохає. Фільма не має ославленого геппі-енду, бо це було би суперечне із історичною правдою. Її грає Ґрета Ґарбо, що вже має за собою незрівняні креації шпигунки.

— Французькі автори сценаріїв звернулись зі сюжетами до Поль де Кока, про якого бібліотеки та книгарі (не то вже читачі) давно забули. Тепер будуть сфільмовані дві його повісти, якими свого часу зачитувалась французька інтеліґенція „Ґустав" і „Вельвільська панна".

— Перша звукова грузинська фільма „Шавір" матиме темою життя німецьких кольоністів у Грузії.

— Том Мікс, князь ковбоїв, про якого були звістки, що помер, вибирається після скінченого контракту у Голівуді у подорож довкола світа і виступатиме в цирках.

Дописи.

МОСТИЩИНА. **(Великий повітовий концерт у Мостиськах).** Дня 23. жовтня ц. р. відбувся заходом Філії „Просвіти" в Мостиськах великий повітовий концерт злучених хорів читалень: Чернева, Соколі, Старяви і Мостиськ. Вступне слово виголосив делеґат Гол. Т-ва „Просвіти" зі Львова п. Павлів. Велика саля „Сокола", де відбувався концерт, була досить заповнена публикою, яка винесла з цього концерту якнайкращі враження. Піснями злучених хорів проводив о. проф. Дигдалевич Йосиф, диригент мостиського хору. Слід відмітити, що хор з Чернева під батутою п. Волод. Хотинецького станув на першому місці. Ввесь чистий дохід у квоті 100 зол. вислано як дар „Просвіті" до Львова. Рівночасно виділ філії „Просвіти" в Мостиськах складає щиру подяку всім диригентам, а саме: Всеч. о. проф. Дигдалевичеві Йосифові, п-і Дарії Пшепюрській, п. Володимирові Хотинецькому та п. Богданові Дзюбинському за труд і працю у вишколенні своїх співаків до концерту, а всім співакам за безінтересовну участь у цьому першому великому повітовому виступі.

СПОРТ.

С. К. „РУСЬ" — Ч. С. К. (УЖГОРОД) 1:0 (1:0).

Товариські змагання, що з обох сторін велися слабо й бездушно, як це звичайно буває при кінці сезону. Одинокі ворота добув правий крайник Руси **Ковач**. Ч. С. К. не вмів використати аж двох карних. Суддював п. Чіжек.

НОВИНИ ЗІ СВІТУ (13. XI. 1932).

АВСТРІЯ. Відень. Минула неділя дала знову дві сензації у виді несподіваних програних фаворитів у змаганнях зі слабшими противниками. Перший досі у табелі Рапід програв з Ніхольсоном (1:2), а Австрія з Вакером, який находиться на останньому місці (0:2). Інші стрічі закінчилися ось такими вислідами: Адміра—Спортклюб 2:1, ВАЦ — Гакоаг 2:0, Вієнна — БАЦ 2:1 і ФАЦ — Лібертас 1:1. Перше місце у табелі заняла Вієнна (15 п.), перед Рапідом (14 п.) і Спортклюбом (13 п.), 4) Австрія (12 п.), 5) Адміра, 6) ВАЦ, 7) Ніхольсон (по 11 п.), 8) ФАЦ, 9) БАЦ (по 8 п.), 10) Гакоаг (7 п.), 11) Лібертас і Вакер (по 6 п.). Про вирівнання передової віденської класи свідчить побіч цих вислідів також мала ріжниця пунктів між поодинокими клюбами у табелі. І так між І. і VII. бачимо всього 4 пункти, а між VIII. і XII. ледви 2 пункти ріжниці.

АНГЛІЯ. Менчестер. Шотляндія — Англія 3:0 (1:0). Змагання у копаному мячі. В першій англійській лізі (2[?] клюби) веде тепер по 14 днях мистецьких розгривок Арсенал перед Aston Villa і Derby County.

МАДЯРЩИНА. Нові розгривки (1932-33) за мистецтво І. мадярської ліґи відбуваються майже рівночасно з австрійськими. По 8 днях змагань веде Ференцварош (14 п.), який стратив уже 2 п., ремісуючи з Гунгарією і Бочкаєм. У минулих розгривках (1931-32) добув Ференцварош безапеляційно мистецтво, не стративши ані одного пункту (22 змагання — 44 пункти!), що є неабияким рекордом. Друге місце займає тепер Гунгарія. Дальше слідують: Будай, Уйпешт, III. Керілет, Шеґедін, Кішпешт, Бочкай, Аттіля, Шомоґі, Шорокшар і Немзеті. **Д.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

М. Борович: СИЛА, ПРАЦЯ, МАШИНА. (Наука фізики ч. І.). Видавництво „Самоосвіта“. Ч. 35. Накладом укр. вид. спілки „Громада“ у Львові. Яворів — жовтень 1932. Стор. 40. 16°.

Dr. Bronisław Feller: NOWA USTAWA STEMPLOWA, obowiązująca od 18. maja 1932. Wydanie III. uzupełnione. Kraków, 1932.

ЖУРНАЛИ.

„PRZEGLĄD WSCHODNI“, dwutygodnik, poświęcony badaniu stosunków gospodarczych Z. S. S. R. Rok I. Nr. 2 Warszawa 1932.

„MORZE“, organ Ligi morskiej i kolonjalnej z dodatkiem „Pionier Kolonjalny“ w tekście. Zeszyt 11. za listopad 1932. Warszawa.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр в приватних оборотах 8.89.75 зол.

У міжбанкових трансакціях платили за: Ню-Йорк 8.91.40—8.91.90, Льондон 29.74—29.82, Цюрих 171.50—171.85, Прага 26.40—26.43, Берлін 211.50—211.95, Париж 34.95—35.00.

За 8 проц. долярові 3 літні листи заставні Тов. Кред. Зем. платили 50 проц. З девіз купували Відень по 104.

ЗБІЖЕ.

Ціни ринкові, льоко Підволочиська: фасоля біла 14—18, бобик 13—14, ріпак озимий 42—46

Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 16. XI. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 21—23 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 7·00 зол.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ УГА!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 17. XI. год. 7.30 „Занадто правдиве, щоби було добре“.

Пятниця, 18. XI. год. 7.30 „Занадто правдиве, щоби було добре“ (закуплена вистава).

Субота, 19. XI. год. 7.30 веч. „Тоска“.

Неділя, 20. XI. год. 12. в пол. „Пінокіо“ байка для дітей.

Неділя, 20. XI. год. 3.30 попол. „Марій“ (зниж. ціни).

Неділя, 20. XI. год. 7.30 веч. „Занадто правдиве, щоби було добре“ (Абон. 3).

Понеділок, 21. XI. год. 7.30 веч. „Кавалерія рустікана“.

Театр Ріжнородностей.

Гостинний виступ Українського Театру ім. Тобилевича.

Четвер, 17. XI. год. 7.45 веч. „Бродвей“ песа в 3 діях Денінга й Дебота.

Пятниця, 18. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (премієра — Абон. 3).

Субота, 19. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (Абон. 3).

Неділя, 20. XI. год. 3.30 попол. „Олімпія“ (ціни зниж. — Абон. 2).

Неділя, 20. XI. год. 7.30 веч. „Поцілуй перед зеркалом“ (Абонам. 3).

Кіна.

АДРІЯ: „Пат і Патахон як пеховці“ і „Мароко“ (з Марленою Дітріх).

АПОЛЬО: „Непотрібна“.

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі“.

КАСІНО: „Пісня ночі“.

КОЛІСЕЙ: „Самітні“, ревія „Веселка над Львовом“.

КОПЕРНИК: „Білява Венера“ (з Марленою Дітріх).

МАРУСЕНЬКА: „Білява Венера“ (з Марленою Дітріх).

МІРАЖ: „Трейдер Горн“.

ОАЗА: „Мексиканка“ й ревія.

ПАЛЯС: „Ц. к. команда сердець“ (з цесарів Рода Роди).

ПАН: „Бомби над Монте Карльо“.

ПАСАЖ: „Таємна шістка“.

ПРОМІНЬ: „Чотирьох із легії“.

СТИЛЕВЕ: Власта Буріян: „Під кураторою“.

УТІХА: „Наїздники“.

ХИМЕРА: „Бунт молодости“.

Закордонне радіо.

Четвер, 17. листопада 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.00 Спів, Гагарін, 21.10 „Гец фон Берліхінген“ песа Гетого, **Міляно** (331,4) 11.15 Музика, 20.30 Комедія, **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера, **Білгород** (430,4) 16.00 Пісні, **Рим** (441,2) 20.45 „Міньон“ оп. Томаса, **Прага** (488,6) 15.30 Спів, 21.00 Концерт, **Відень** (517,2) 19.55 „Кавалір рожі“ оп. Р. Штравса, **Харків** (937,5) 12.15 Концерт, 24.00 Звуковики. **Париж** (1724,1) 13.20, 21.45 Концерт.

Пятниця, 18. листопада 1932.

Ляйпціг (389,6) 22.25 Сучасна музика, **Братислава** (278,8) 15.30 Фортепян, 18.05 Музика, **Міляно** (331,4) 20.45 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 20.00 Моцарт-Шуберт, **Гамбург** (372,2) 20.00 Оперетkова музика, **Рим** (435,4) 13.00 Концерт, **Беромінстер** (459,4) 20.10 „Лікар мимоволі“ оп. Гуноdа, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 21.00 Олімпійський концерт, **Будапешт** (550,5) 16.20 Циг. орхестра, 19.30 „Дон Хуан“, оп. Моцарта, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 17.30, 19.00 Концерт, 11.00 Звуковики, 16.35 Літер. трансмісія

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 17. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 Грамофон, 12.30 Метеор. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.40 Господ. комунікат, 16.00 „Столовий теніс“, 16.15 Лекція фр. мови, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Що й як читати, 17.00 Грамофон, Техн. скринька, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, Спорт, 18.30 Серед книжок, 18.40 Спів, Ром. Циганік (тенор), 19.00 „Дона Маріна“ фейл., 19.15 Всячина, 19.30 „Кузні інтелекту“ Бой Желенського, 19.45 Прес. рад. денник, 21.30 „Небожеська комедія“, 23.00 Комунікати, 23.05 Танкова музика.

Пятниця, 18. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.40 Господарський комунікат, 16.00 „Сахем“ для дітей, 16.15 Лекція анґл. мови, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Радіофонія“ відч., 17.00 Концерт, 18.00 Авд. „Блакитних“, 18.15 Всячина, 18.30 Муз. авдиція, 19.00 Торговля в Америці, 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Міське Заставниче Заведення у Львові. Відділ Міської Комунальної Каси Ощадности у Львові на підставі зізволення Магістрату кор. стол. м. Львова з дня 22. жовтня 1932. Ч. В. III/1 2977/32 **улаштовує 5. грудня 1932** і в чергових днях від год. 9—13 (1) і від 16 (4) до 19 (7 веч.) у власнім льокалі при вул. Валовій ч. 9 II. п. **ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖУ ЗАСТАВІВ.** Будуть продані невикуплені застави зі золота, срібла і шляхотне каміння заставлене, в зглядно оплачене тільки по день 31. грудня 1931 р. а саме: Серія IV. від ч. 53470 до ч. 78752, а також Серія Д (застави у дол.) від ч. 1089 до ч. 2454 та зняті з поперед. ліцитацій Серія III. ч. 33954, 71516, 75655, 80778, 88774, Серія IV: ч. 70, 228, 350, 415, 445, 507, 1545, 1639, 1641, 1643, 1699, 1805, 1887, 1965, 2365, 2817, 2814, 2816, 4320, 7347, 9468, 11202, 11391, 12256, 13839, 18427, 18684, 19249, 19832, 22282, 24704, 24814, 24838, 25774, 25963, 31011, 31756, 32987, 35807, 36172, 39060, 39532, 39643, 39790, 39951, 40486, 41294, 43741, 44022, 45009, 46225, 46399, 46402, 46573, 46853, 46968, 46970, 46997, 47001, 47003, 49107, 49115, 49264, 49417, 49427, 50158, 50182, 50491, 51707, Серія Д. (застави у долярах) числа 505, 603, 605 і застави власні від ч. 1 до 50 найбільше пропонуючому. Ліцитація друга по думці § 33 регуляміну відбудеться по закінченні ліцитовання усіх заставів. 844 1—1

На „Рідну Школу“ зложив п. Стефан Кузьма, ветер. лікар, Соколів Підл. зол. 5.— 842 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРОКАТИ від зол. 3.80, колдри, постіль, фіранки, капи, портієри і накидки найдешевше **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.**

ПРЕГАРНА площа на совгапку на Личакові при вул. Крупярській ч. 15 **до винайму.** Добра льоката капіталу. Власність Читальні „Просвіти“. Оферти слати на адресу о. Чемеринський Яр. вул. Личаківська 82. 813 3—5

ПОКІЙ умебльований, кухня уряджена, передпокій, лазничка до винайму. Домініканська 11, II, м. 8. 820 3—3

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галянтерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 x

НАДЯ! Прийди конче! Чекаю Тебе в цукорні Д. Стецькова, Миколая 7. 758

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowyh

У ЛЬВОВІ,

розписує **КОНКУРС** на посаду директора.

Від кандидатів, які хочуть старатись про цю посаду вимагається:

1) Горожанство польське.
2) Укінчені вижчі студії.
3) Щонайменше 5-літня адміністраційна практика з обсягу суспільних обезпечень у цьому щонайменше 3 роки на самостійних відповідальних посадах.
4) Ґрунтовне знання правних законів, на підставі яких працює Заведення.

Службові умови і платня є унормовані приписами істнуючими у Заведенні. Подання, до яких належить долучити документи, що стверджували би, що кандидат має застережені в конкурсі умови, треба посилати на руки Предсідника Заведення Д-ра Владислава Стесловича, Львів, Пекарська 1. а. до дня 15. грудня 1932 р. 1—1

Грошеві перекази і пересилки до С. Р. С. Р.

Торговельне представництво С. Р. С. Р. подає до відома, що ціни товарів „Торгзіну“ значно знижені. Магазини „Торгзіну“ мають важкі засоби товарів. Грошеві перекази на „Торгзін“ приймають такі банки: Банк Господарства Краєвого, Банк Уділовий і Загальний (Повшехни) Банк Кредитовий, які гарантують скоре полагодження переказів. Валюту можна пересилати також у вартостевих листах до дотичних відділів „Торгзіну“ при „Госбанку“. Живностевими пересилками займаються виключно фірми: **„Братя Пакульські“ — Брацька 22, „Братя Гіршфельд“ — Белянська 5,** а пересилками одежевими **Братя Яблковські“ — Брацька 25.** Інформації про грошеві перекази, про пересилки одежеві та живностеві, як також писемні інформації (цінник і т. ін.) подає по отриманні почтової марки на відповідь — **ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО С. Р. С. Р., ВАРШАВА, ВУЛ. КОШИКОВА 4. Тел. 906-66.** 710 5—5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.